

om Friskoler, er paa Landet, hvor jeg ved, der er Skoler, der er byggede paa en bestemt Idé, paa et bestemt Grundlag. Men det drejer sig kun om Skoler, der højst rummer 2½ pCt. af den skolepligtige Ungdom. Man taler her saa smukt om, at det er Smaakaarsfolks Ret, der skal værnes. Det har man altid gjort i disse Tilfælde, uagtet Smaakaarsfolk, selv om Staten forhøjer sit Bidrag, næsten aldrig vil være i Stand til at sætte deres Børn i privat Skole. Derfor har vi altid fra vor Side hævdet, at hvad det i Skolespørgsmaal kom an paa, var dette, at den offentlige Skole var saa god, at enhver kunde være tjent med at sætte sine Børn deri, og at de Forældre, som ikke ønskede deres Børn i den offentlige Skole, selvfølgelig maatte have Ret til at sætte dem i den private, men saa maatte de ogsaa selv betale derfor. Det forekommer mig ogsaa mærkværdigt, at de samme ærede Medlemmer, der med saa megen Varme taler imod, at Staten skal yde større Bidrag til Kommunerne, thi derved gaar Kommunernes Selvstændighed tabt, ikke nærer Spor af Frygt for, at de private Skoler skal miste deres Selvstændighed. Det forekommer dog mig, at der var Grund dertil, thi hvis det bliver, som enkelte ærede Medlemmer ønsker, at Staten skal yde meget store Bidrag til Privatskolerne, maa man vel ogsaa fra Statens Side føre Kontrol med disse Skoler, men saa gaar deres Selvstændighed tabt, saa falder det Grundlag, hvorpaa de er byggede, og det bliver ikke den Friskole, man fra første Begyndelse har tænkt sig. Det er imidlertid muligt, at der kan opnaas Enighed. Enkelte ærede Medlemmer har talt om, at det, man ønsker, kun er, at Privatskolens Forhold i denne Henseende, som det var før Krigen, ikke forrykkes. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Stilling) udtalte, at det kunde vi fra vor Side maaske nok gaa med til, men det forekommer mig, at saa burde de ærede Medlemmer ogsaa gaa med til en saadan Ordning, at Kommunernes Stilling ikke bliver forrykket i Forhold til før Krigen, at deres Udgifter til Lærrelønninger ikke bliver forholdsmæssig højere end før Krigen, og at København stilles paa lige Fod med de øvrige Byer. Hvis man kunde enes paa det Grundlag, vilde der være Udsigt til, at alle Partier kunde samles, og jeg tror, at jeg for mit Partis Vedkommende tør tilsige ærede Medlemmer vor Støtte. Vi skal ikke gaa med til at forrykke Grundlaget for Privatskolernes Stilling, indtil den store Skolekommission

er færdig, paa Betingelse af, at Kommunerne ikke kommer til at bære større Byrder, og at Københavns Kommune, som i mange Aar paa en ganske ubegribelig Maade har været stillet udenfor Reglerne for det øvrige Land, bliver ligestillet med dette.

Der blev af enkelte Talere gjort nogle Bemærkninger til det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Valdemar Olsen), mit Partis Ordfører, i Anledning af hans Udtalelser om Købstadforeningens og Sogneraadforeningernes Stilling til dette Lovforslag. Det ærede Medlem er forhindret i at være til Stede her — han var her til Kl. 2 —, men da denne Sag har staaet paa Tingets Dagsorden i næsten en hel Uge uden at kommetil fortsat Forhandling før i Dag, har det ærede Medlem maatte disponere over sin Tid paa anden Maade, ved et Kommissionsmøde. Jeg skal derfor til de ærede Medlemmer, som har draget hans Udtalelser om, at Købstadforeningen havde beskæftiget sig med denne Sag, i Tvivl, sige, hvorledes det forholder sig. Naar det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) saa bestemt henviste til, at Sogneraadforeningerne ikke havde beskæftiget sig med denne Sag, er det vistnok rigtigt, men det er efter min Mening en Fejl, at de ikke har taget det Spørgsmaal op, om Landkommunerne er saa vel situerede, at de kan bære disse Byrder; alle Landkommuner er det ikke. Derfor synes jeg, det ærede Medlem godt kunde have medvirket til, at Sogneraadforeningerne havde beskæftiget sig med Spørgsmaalet, men det bliver en Sag, som Sogneraadforeningerne selv maa afgøre, og som jeg ikke skal blande mig i. Hvad Købstadforeningerne angaar, forholder Sagen sig saaledes, at paa et Købstaddelegeretmøde i Aarhus 1909 rejste det ærede Medlem fra Silkeborg (Jacob Christensen) det Spørgsmaal, om ikke Staten burde overtage en større Del af Lærrelønningerne, og hertil sluttede alle delegerede sig, ogsaa Venstremanden Lou, der den Gang var Formand for Købstadforeningen, og alle de konservative Medlemmer. Og ved Købstadforeningens Repræsentantmøde i 1916, den 28. Oktober saa vidt jeg husker, blev der fremsat Forslag om, at Staten skulde udrede alle Udgifter til Lærrelønninger. Der blev ogsaa fremsat et andet Forslag, som ikke gik saa vidt. Dette Forslag blev imidlertid ikke vedtaget, men efter anbefaling af den daværende Formand for Købstadforeningen, Borgmester Nancke fra Korsør, altsaa en meget god konservativ Mand,